

CoC.
Playful
Minds

EVALUERING PRAKSISFORTÆLLING, 2020

Co- create

PRAKSISFORTÆLLING NR. 5 FRA BILLUND BUILDS – SKABENDE VERDENSBORGERE
RAMMESÆTNING GIVER PLADS TIL BØRNENE I SDR. OMME

CO-CREATE

Praksisfortælling nr. 5 fra Billund Builds 2020

Udgivet af CoC Playful Minds

Forfatter: Natasha Helene Nørup Pedersen, CoC Playful Minds

Redaktion: Laura Bruhn, Trine Enggaard Sennels, Natasha Helene Nørup Pedersen og Karin M. Villumsen, CoC Playful Minds

Ansvarshavende redaktør: Karin M. Villumsen, CoC Playful Minds

CoC Playful Minds www.cocplayfulminds.org

Introduktion

Praksisfortællinger er fortællinger fra Billund Builds forløb i uge 5 dagtilbud og skoler i Billund Kommune. Fortællinger beskriver udsnit af, hvordan børn og voksne undersøger, leger, idéudvikler og skaber både proces og produkter under ét fælles og overordnet tema. I 2020 under temaet Skabende Verdensborgere.

Dette er én praksisfortælling ud af en række, som skal ses i sammenhæng med den overordnede evalueringsrapport for Billund Builds – Skabende Verdensborgere.

EN STOR TAK til alle, der har deltaget og givet samtykke til, at vi har kunnet samle, systematisere og formidle fortællinger og praksisviden fra Billund Builds.

HVAD ER BILLUND BUILDS?

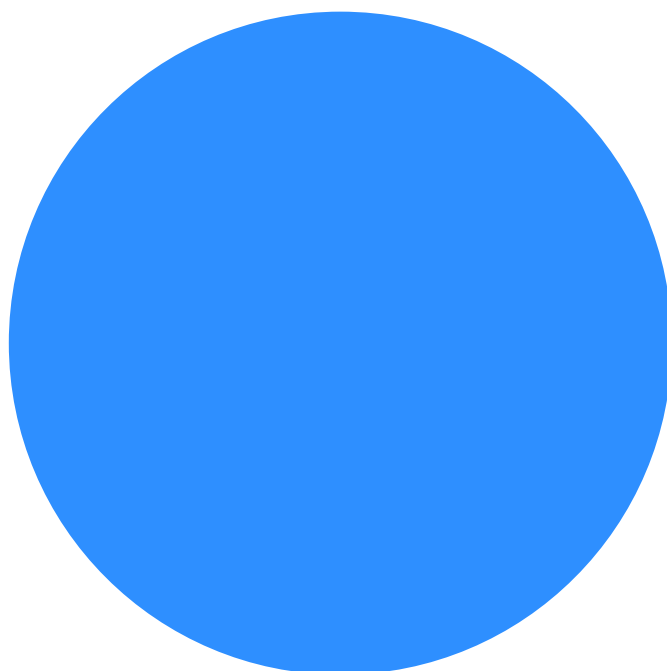
Billund Builds er et læringsprojekt og et læringsfællesskab mellem dagtilbud og skoler i Billund Kommune. Formålet med Billund Builds er at skabe læringsmiljøer, der fremmer børns brede kompetencer og skabende evner koblet med en dannelse som verdensborger – at være moralsk forpligtet på hinanden i fællesskaber og i verden.

I projektet får både børn og fagprofessionelle erfaringer med og forståelser for, hvordan de kan samskabe proces og produkt på en legende, kreativ og eksperimenterende måde. Billund Builds er både et hands-on projekt i én fælles uge og en platform for videndeling og kompetenceudvikling. Sammen skaber børn og voksne nye og forbundne læringsmiljøer – og er med til at give Børnenes Hovedstad indhold, betydning og udtryk.

Billund Builds er drevet af CoC Playful Minds i samarbejde med Billund Kommune og LEGO Fonden.

VISIONEN FOR BØRNEBESØG Hovedstad

"Billund er børnenes hovedstad. Her lærer børn gennem leg og er skabende verdensborgere".

Rammesætning giver plads til børnene i Sdr. Omme

I Sdr. Omme er der opstillet klare rammer for, hvordan børn i indskolingen, på mellemtrinnet og i udskolingen skal arbejde med årets Billund Builds-tema. Der er forskel på børnenes forudsætninger, og netop det er der taget højde for i planlægningen.

Tirsdag i uge 5 besøger CoC Playful Minds Sdr. Omme skole, og vi møder engagerede børn og lærere, som på forskelligvis alle arbejder med det skabende verdensborgerskab. Børnene er inddelt således, at indskolingen, mellemtrinnet og udskolingen på forskellige måder arbejder med temaet, og det er tydeligt, at der ligger velovervejede tanker bag udformningen af projektugens opbygning, så det passer til de forskellige klassetrin. Da Billund Builds handler om at give plads til at skabe læringsforløb sammen med børnene på en eksperimenterende måde, hvor børnene får muligheder for at undersøge, idéudvikle og skabe, er det helt afgørende, at der lægges en ramme, hvori de åbne processer kan udfolde sig. Børnene skal opleve trygge rammer for at kunne være kreative og samskabe med andre, som de måske ikke kender så godt. Billund Builds handler ikke om, at børn skal bestemme alt, men at give plads til, at børnene kan tage initiativer og følge egne spor og idéer, der udfordres af de voksne, så børnene oplever at kunne bidrage værdigt til at skabe viden og løsninger på fælles sager. Det kræver planlægning, bevidst og velorganiseret rammesætning, der i processen frisætter børn og voksne til at gå på opdagelse sammen. Drejebøger kan være med til at skabe tydelighed om, hvem der gør hvad, hvornår og hvorfor. Fra vores perspektiv ser vi, at det skolen og lærerne i Sdr. Omme gør, virker til at være så godt planlagt, at børnene har meget nemt ved at engagere

sig og bliver optagede af at være med til at forme deres egne projekter.

På baggrund af vores besøg i Sdr. Omme fokuserer vi i det følgende på tre forskellige måder at sikre børnenes deltagelse igennem rammesætning af Billund Builds-forløbet Skabende Verdensborgere. Vi ser, hvordan de forskellige måder at angribe forløbet og temaet på, påvirker rammesætningen og børnenes læringsspor. Som en lærer på lærerværelset udtrykker det: "Det er vigtigt, at der også er nogle rammer i forløbet, især i indskolingen, ellers kan de ikke finde ud af det". Og det er netop i indskolingen, vi starter denne praksisfortælling.

BØRN I INDSKOLING SKABER GLÆDE

Under temaet Skabende Verdensborgere arbejder hele indskolingen på Sdr. Omme med "hvilke ting, der kan skabe glæde eller positiv forandring på længere sigt for andre eller for dem selv". Børnene fra 0. til 3. klasse er blandede og roterer mellem værkstederne "At skabe glæde", "Affald", "Havet", "Fysisk sundhed" og "En bedre verden". I lokalet, hvor 1.a normalt holder til, arbejder et blandet hold børn med at skabe glæde. I klassen sidder de fleste børn dybt koncentrerede ved deres borde, hvor skilte, papæsker og papirbeholdere til aloe vera-planter er i fuld produktion. Der er også aktivitet mellem bordene, når børnene går på jagt efter lim, glitter og gode idéer. To piger er i gang med at skrive "Meny" med bølgebogstaver på et stykke papir. De skal farvelægges pænt, for lærerne siger, at de skal have skiltet med ned i Meny for at skabe glæde, forklarer den ene pige. Til spørgsmålet om de selv har været med til at bestemme, hvad de gerne ville lave i dag, forklarer pigerne, at der tidligere blev foreslået flere ting på tavlen, som man kunne lave, "og så skulle vi sætte vores navn på det,

vi godt ville lave. Man måtte godt sætte sit navn på to steder".

Børnene forholder sig forskelligt til de rammer, der er sat. En dreng fortæller, at han ikke synes, de selv har bestemt, hvad de ville lave. Men samtidig synes han egentlig, at det er ok, at de voksne også bestemmer noget. Nogle piger fortæller, at selvom lærerne har bestemt, hvilke produkter man kan lave, så bestemmer de jo selv, hvad der skal stå på deres skilte. En anden dreng fortæller, at hvis han helt selv kunne vælge, ville han have lavet et damptårn, han kunne give til sin onkel: "Jeg ville bruge et rør og tegne røg, som jeg ville lime fast. Det ville han blive glad for", forklarer drengen. En anden dreng, der tænker udenfor boksen, er Tobias. Han viser, hvordan en skitse af hans hånd på et stykke karton kan blive til en highfive, når man limer den fast på en pind. Tobias vil bruge den til at uddele highfives i Meny, og han fortæller, at egentlig så ved han ikke, om han må, "men nu gør jeg det altså".

Da børnene kommer retur efter at have været Meny, forklarer Tobias, at han var gået hen til en kunde, som så trist ud, også selvom han i starten frygtede, at hun ville blive sur. "Og så sagde jeg 'highfive' og gav hende en high-five med den pind, jeg havde lavet". Tobias fortæller, at damen var blevet rigtig glad, hun

havde både smilet og sagt tak bagefter, og da Tobias forsøger at forklare den følelse, han efterfølgende fik i kroppen, forklarer han: "Jeg blev rigtig varm inde i. Og glad".

Flere af børnene fortæller, at de i dag har lært, at man skal være søde ved hinanden, og at hvis man giver noget til andre, kan det være, man får noget igen. I Meny havde de været så glade for børnenes besøg, at de havde kvitteret med flødeboller og is. Vi spørger, om det er derfor, at man giver ting, altså for at få noget igen, hvortil en dreng svarer: "Nej, for at være sød".

På indskolingen i Sdr. Omme definerede lærerne fra starten formålet med ugen ved bl.a. at vælge de temaer, børnene kunne arbejde med. På vores besøg ser vi, hvordan de fastsatte rammer er med til at give børnene et trygt rum, hvori de kan reflektere og udvikle egne idéer.

BØRN PÅ MELLEMTIN BYGGER EN MILJØVENLIG BY

Vi møder et hold på mellemtrinnet i madkundskabslokalet. Stemningen er hektisk, og der er gang i både gryder, pander og dej, der skal rulles. I dag laver holdet pizza med melorme, som skal sælges på fredag i deres restaurant.

I denne uge arbejder hele mellemtrinnet med at bygge en miljøvenlig by, som bl.a. kommer til at indeholde en butik, en restaurant og et museum med håndværk og designs. To børn fortæller, at det er lærerne, der har bestemt konceptet, men at børnene selv har været med til at bestemme, hvad der skulle være i byen på baggrund af en refleksion mellem lærere og børn om, hvad der skal være i en miljøvenlig by, og hvad der skal til for, at byen er miljøvenlig. Herefter blev børnene på mellemtrinnet fordelt på de forskellige projekter.

Det hold, vi møder i dag, arbejder med bæredygtig mad og er i skolekøkkenet hver dag for at lave miljøvenlig og vegetarisk mad til deres restaurant. Et oplæg om fødevarer og bæredygtig mad danner faglig baggrund for børnenes eksperimenterende madlavning. I dag skal børnene eksperimentere med flere måder at bruge melormene på. De krydrer stegte melormesnacks, laver pizza, hvor melormene indgår i dejen og bager pizzaer med melorme som topping. I løbet af timen henvender børnene sig ofte til lærerne eller de studerende fra UCL med spørgsmål. I de fleste tilfælde kastes svaret på spørgsmålet tilbage til børnene selv. Et barn spørger f.eks., hvor længe pizzaen skal have i ovnen, hvortil en studerende spørger tilbage: "Hvad står der i opskriften?". Da et barn henvender sig til sin lærer og spørger hvilken form, pizzaen skal have, svarer læreren reflekterende, at den kan være rund som i Italien eller firkantet som i Danmark - "Hvad synes du selv?".

Børnene opfordres til selv at gøre sig overvejelser og eksperimentere. Hvordan pizzaerne ender med at se ud og smage er altså ikke rammesat af lærerne, men udfoldet af børnene ud fra eksperimenter og idéer.

Senere på dagen skal eleverne stemme om, hvilke melormesnacks, der smager bedst, samt om de foretrækker melorme indeni pizzaen eller ovenpå. Vinderopskrifterne skal masseproduceres torsdag og derefter sælges i restauranten fredag. De penge, som sam-

les ind, skal bruges til gode gerninger – til at gøre verden bedre. Den grønne by fungerer således som en overordnet ramme, hvori børnene eksperimenterer, men bidrager også til meningskabelse hos børnene.

DE UNGE I UDSKOLINGEN DEFINERER SELV PROJEKTET

Da vi møder udskolingen, skal de netop til at præsentere deres foreløbige projekter for hinanden i grupper. Hver gruppe fremlægger deres idéer til produkter, der skal være med til at løse en valgt problemstilling. Allerede inden uge 5 fik de til opgave at interviewe familiemedlemmer om hvilke udfordringer, der er vigtige at få løst enten lokalt, nationalt eller internationalt, samt hvem det har værdi for. Opgaven skulle sætte de unges refleksioner i gang i forhold til ugens overordnede overskrift: "Skab eller opfind noget, der gør verden til et bedre sted at være".

En gruppe er i gang med at fortælle om deres projekt, der handler om unaturlige genstande i havet. På vinduet bag dem hænger en stor vidensvæg, hvor overskrifterne "undersøge", "idéudvikle" og "skabe" vidner om, at her er en proces i gang. Under den første overskrift, "undersøge", pryder gule post-it-sedler allerede vinduet og indikerer, at de unge har været i gang med at undersøge. Gruppen, der nu fremlægger, fortæller om de produkter, de vil lave. De vil lave en planche med fakta og billeder, undersøge hvad mikroplast er, bygge

molekyler og lave forsøg med mikroplast og vand. Dertil skal der være en folder med fakta om mikroplasts kredsløb fra produktion, over brug, til affald. Et ambitiøst projekt, som indeholder viden fra flere fag. Nogle af pigerne fortæller efterfølgende, hvordan de i projektet kan bruge viden fra fag som biologi og geografi til at fordybe sig i det specifikke emne. Selvom det er en anden måde at arbejde på og som i starten kan skabe en del forvirring, fortæller de unge, at lærerne har sagt, at det er meningen, de skal være forvirrede, fordi det er en del af processen.

Efter fremlæggelserne hænger gruppen idéen op på vidensvæggen under overskriften "idéudvikle".

Udover at præsentere produktet, bliver gruppen også bedt om at forklare deres kammerater, hvordan de har arbejdet med procespilen og brugt den som vejledning til deres arbejdsproces. Procespilen, forklarer gruppen os senere, er en model, der hjælper dem til at skabe overblik over, hvad de skal nå de forskellige dage, samt hvem der laver hvad. En af pigerne fortæller, at det gør

samarbejdet lettere, fordi man på modellen eksempelvis kan se, hvem det vil give mest mening at hjælpe, hvis man selv er færdig med sin opgave. Derudover indeholder procespilen også et felt, hvor alle gruppemedlemmers styrker skal beskrives. De er enige om, at det er forskelligt, hvad de er gode til, men at de hver især i gruppen bidrager med noget værdifuldt til projektet og samarbejdet. Ligesom de internt i gruppen ved, hvem der er gode til hvad, har de også en idé om, hvilke lærere der kan være behjælpelige med forskellige opgaver. De fortæller, at lærerne sidder ude i fællesrummet, og at de henvender sig der, hvis de for eksempel har brug for materialer eller sparring til projektet. Det er meget kendetegnende for uge 5 her i udskoling. Lærerne holder sig lidt i baggrunden, men det er dem, der har sat den overordnede ramme for projektet og dem, der har igangsat forløbet ved blandt andet at stille den interviewopgave, som var startskuddet til de spirende refleksioner i starten. De unge har derudover været medbestemmende i hele forløbet, og de har selv truffet reflekterede valg om alt fra emne og grupper til selve arbejdsprocessen. Som en af pigerne forklarer: "Det er lærerne, der har lagt rammerne, og så skal vi male billedet".

Den måde Sdr. Omme Skole strukturerer, planlægger og udfører Billund Builds i uge 5 på, viser, at børnene ikke nødvendigvis skal bestemme alt for at der tale om samskabelse. Afhængigt af børnenes forudsætninger er der forskellige måder at rammesætte på, og det fordrer dermed også børnenes deltagelse på forskellige måder.

LÆS MERE

- Find metoderne Idéskyer og Fotofinder i Tools 8-100 år: <https://www.cocplayfulminds.org/videnlab/toolbox/>

